

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням вченої ради університету,
протокол № 14 від 23 червня 2026 р.

Введено в дію наказом університету
№ 221 від 23 червня 2026 р.

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ
«ОСНОВИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

для вступу на навчання за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність Служби безпеки України» за спеціальністю К9 «Правоохоронна діяльність» другого (магістерського) рівня

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фаховий іспит для вступу на навчання за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність Служби безпеки України» є вступним випробуванням, спрямованим на демонстрацією вступником компетентностей і результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 262 - Правоохоронна діяльність.

Фаховий іспит – форма вступного випробування для вступу на основі здобутого ступеня або освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти, яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми певного рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Метою іспиту є оцінювання наявності базових компетентностей, які необхідні для навчання за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність Служби безпеки України» на другому (магістерському) рівні.

Результатом проведення вступного випробування має стати комплексна оцінка компетентностей вступника щодо:

- знання основних понять і доктрин теорії держави і права та базових галузей національного законодавства у сфері правоохоронної діяльності;

- уміння формувати власні судження та використовувати юридичний понятійно-категоріальний апарат, необхідний для подальшого вивчення юридичних навчальних дисциплін та майбутньої професійної діяльності;

- навичок здійснювати тлумачення і застосування основних положень нормативно-правових актів базових галузей національного законодавства у сфері правоохоронної діяльності.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ СКЛАДАННЯ ІСПИТУ

Вступний іспит проводиться в аудиторному форматі, що передбачає очне оцінювання знань, навичок та вмінь вступника комісією. Таке випробування відбувається у день і час, про які інформується вступник під час подачі заяви, і проводиться відповідно до затвердженого регламенту проведення вступних фахових випробувань.

Фаховий іспит складається з питань за трьома змістовними модулями:

1. Теорія держави і права;
2. Адміністративне право;
3. Кримінальне право.

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань, умінь та навичок здійснюється за 200-бальною системою (з кроком в десять балів).

Мінімальна кількість балів для допуску до участі у конкурсному відборі становить 100 балів.

При оцінці відповіді обов'язково враховуються системність знань, кількість допущених помилок, а також ступінь правильності наданих відповідей на поставлені питання. Додатковими показниками для оцінювання відповіді є характеристика існуючої навчальної та навчально-методичної літератури, наукових джерел, особливості розуміння певних фактів (правил, подій), володіння термінологією, а також наведена власна аргументація.

Екзаменаційний білет містить 4 питання, за кожне з яких може бути оцінене за п'яти-рівневою шкалою:

<p>Вступник має глибокі, міцні і системні знання з відповідного питання.</p> <p>Вступник, надав повну, у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про всебічні, систематизовані та глибокі знання матеріалу; демонструє здатність вільно оперувати здобутими знаннями: диференціювати та інтегрувати їх, відтворювати та аналізувати отриману інформацію, робити обґрунтовані висновки та узагальнення, виявляти й відстоювати власну позицію, переконливо висловлювати думку та чітко формулювати відповідь.</p>	<p>Відмінно – зразкове виконання, можлива незначна кількість несуттєвих неточностей</p>	50
<p>Вступник має ґрунтовні знання з відповідного питання, але може допустити деякі незначні понятійні неточності у формулюваннях та класифікації.</p> <p>Вступник надав досить повну, без суттєвих неточностей, у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про ґрунтовні та систематизовані знання матеріалу навчальної дисципліни; демонструє здатність вступника впевнено оперувати здобутими знаннями: відтворювати та</p>	<p>Добре – у цілому правильна відповідь з певною кількістю незначних помилок</p>	40

аналізувати отриману інформацію, пояснювати основні закономірності, робити висновки, чітко висловлювати думку та формулювати відповідь.		
<p>Вступник демонструє системні знання основних аспектів питання, але допускає помилки у їх порівнянні та аналізі.</p> <p>В цілому знання мають загальний, неглибокий і несистемний характер. Має деякі прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Логіка відповіді побудована недостатньо чітко. Відповіді на питання в цілому дані правильно, однак неповно. Базова термінологія з межах дисципліни, з якої поставлене питання, в цілому засвоєна.</p> <p>Вступник не вміє самостійно аналізувати, робити висновки, проте здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності в межах дисципліни, з якої поставлене питання.</p>	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	30
<p>Відсутнє системне володіння основними аспектами питання, наявні суттєві прогалини в змісті наукової термінології, відповіді вступника не підкріплені загальнотеоретичними положеннями.</p> <p>Вступник, надав фрагментарну, із суттєвими неточностями та принциповими помилками відповідь, яка свідчить про неповноту знань основного матеріалу програми, демонструє наявність у вступника утруднень при відтворенні інформації відповідно до поставленого питання. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні.</p>	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	20
<p>Вступник має фрагментарні знання та не володіє термінологією з дисципліни, в межах якої поставлене питання, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, розкриття основних процесів та понять відбувається на побутовому рівні. Практичні навички на рівні розпізнавання. Вступник у відповіді демонструє суттєві помилки у відповідях на питання, незнання основних фундаментальних положень.</p>	Незадовільно – виконання не задовольняє мінімальні критерії	0

4. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Теорія держави і права

Держава: поняття та ознаки. Державна влада: поняття та ознаки. Державний суверенітет та його обмеження. Суверенні права.

Форма держави. Особливості форми держави в Україні. Форма правління держави: поняття та різновиди. Форма державного устрою: поняття та різновиди. Державний режим: поняття та різновиди.

Механізм держави: поняття та структура. Державний апарат. Принцип поділу влади. Механізм стримувань і противаг. Загальна характеристика законодавчої, виконавчої, судової влади

Поняття та ознаки права. Правова держава. Правовий порядок. Правове регулювання та його межі. Методи правового регулювання.

Норма права та її ознаки. Структура норми права. Види норм права. Спеціалізовані норми права.

Система права. Публічне і приватне право. Матеріальне і процесуальне право. Галузі та інститути права.

Джерела права та їх види. Нормативно-правовий договір як джерело права. Судовий прецедент як джерело права. Судова практика як джерело права. Правовий звичай як джерело права. Правова доктрина як джерело права. Нормативно-правові акти, їх ознаки та види. Ознаки та види законів. Підзаконні нормативно-правові акти.

Дія нормативно-правових актів у часі. Дія нормативно-правових актів у просторі та за колом осіб. Порядок прийняття законів в Україні та набрання ними чинності.

Правомірна поведінка, її ознаки та види. Правопорушення, його ознаки та види. Склад правопорушення. Ознаки та підстави юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності.

Доктрина верховенства права: становлення та сучасність. Вимоги верховенства права. Значущість верховенства права для правової системи.

2. Адміністративне право

Види органів виконавчої влади. Поняття системи органів виконавчої влади та принципи її побудови.

Поняття адміністративно-правових методів, їх види. Адміністративний (позасудовий) примус, види його заходів.

Адміністративно-попереджувальні заходи, їх види та суть. Заходи адміністративного припинення, їх види та суть. Поліцейські заходи: поняття та види.

Поняття й основні риси адміністративної відповідальності. Законодавча основа, завдання, система і чинність законодавства України про адміністративні правопорушення. Адміністративне правопорушення: поняття та склад. Суб'єкти адміністративних правопорушень.

Особливості відповідальності неповнолітніх у віці від 16 до 18 років. Відповідальність військовослужбовців за вчинення адміністративних правопорушень. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність. Мета адміністративних стягнень, їх види.

Порядок провадження в справах про адміністративні правопорушення. Дисциплінарне провадження: завдання, стадії, особливості.

3. Кримінальне право

Поняття та ознаки кримінального правопорушення за кримінальним правом України. Класифікація кримінальних правопорушень за КК України.

Склад кримінального правопорушення. Поняття об'єкта кримінального правопорушення та його ознаки. Потерпілий від кримінального правопорушення та предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та їх юридичне значення. Суспільно небезпечне діяння. Суспільно небезпечні наслідки. Причинний зв'язок між діянням та наслідком. Спосіб, місце, час, обстановка, засоби, знаряддя вчинення кримінального правопорушення. Поняття, ознаки та види суб'єкта кримінального правопорушення. Вік, із якого може наставати кримінальна відповідальність. Осудність та неосудність. Обмежена осудність. Поняття та ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Вина та її форми. Казус. Складна (змішана, подвійна) форма вини. Факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Помилка, її види та юридичне значення.

Поняття, ознаки та види стадій кримінального правопорушення за КК України. Закінчене кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Готування до кримінального правопорушення. Замах на кримінальне правопорушення. Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Поняття та ознаки співучасті. Види співучасників кримінального правопорушення. Окремі форми співучасті у кримінальному правопорушенні, передбачені в Загальній частині КК України. Підстави та межі кримінальної відповідальності співучасників кримінального правопорушення. Добровільна відмова співучасників. Поняття причетності до кримінального правопорушення. Форми (види) причетності до кримінального правопорушення.

Поняття множинності кримінальних правопорушень. Одиначне кримінальне правопорушення як елемент множинності. Сукупність кримінальних правопорушень. Повторність кримінальних правопорушень. Рецидив кримінальних правопорушень.

Поняття і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Характеристика окремих обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння, передбачених КК.

Спеціальна конфіскація. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Загальна теорія права : підручник / за ред. О. В. Петришина ; [наук. ред.: Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський] ; Нац. акад. прав. наук України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Вид. 2-ге, виправ. й перероб. Харків: Право, 2025. 576 с.
2. Загальна теорія права: посіб. для підгот. до іспитів за новою програмою / Д.В. Лук'янов, С.П. Погребняк, В.С. Смородинський; за заг. ред. О.В.Петришина. Харків: Право, 2019. 172 с.
3. Теорія держави і права: посіб. для підгот. до держ. іспитів / Д.В. Лук'янов, С.П. Погребняк, В.С. Смородинський, Г.О. Христова; за заг. ред. О.В.Петришина. 5-те вид., допов. і змінене. Харків: Право, 2016. 198 с.
4. Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), І.М Балакарева, І.В. Бойко та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків: Право, 2020. 392 с.
5. Адміністративне право: навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю.П. Битяк, І.М. Балакарева, М.І. Белікова, та ін.; за заг. редакцією професорів В.М. Гаращука, Р.В. Шаповала. Харків: Право, 2023. 255 с.
6. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [В. І. Тютюгін, В. І. Борисов, Ю. А. Пономаренко та ін.] ; за ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Тютюгіна, В. І. Борисова, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – 7-ме вид., перероб. й допов. Харків : Право, 2026. 672 с.
7. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / [В. І. Тютюгін, В. І. Борисов, Ю. А. Пономаренко та ін.] ; за ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – 7-ме вид., перероб. й допов. Харків : Право, 2026. 808 с.